

Ringsaker kommune
Postboks 13
2381 Brumunddal

Trondheim, 25.04.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/4190

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Tillatelse til skadefelling på én ulv - Ringsaker kommune

Miljødirektoratet gir skadefellingstillatelse på én (1) ulv innenfor et nærmere avgrenset område i Hedmark og Oppland fylker. Tillatelsen er gitt til Ringsaker kommune på bakgrunn av søknad fra Ringsaker kommune. Potensiale for fremtidig skade på sau i det aktuelle området er tillagt avgjørende vekt i vurderingen.

Sakens bakgrunn

Miljødirektoratet mottok 14. april 2017 søknad om skadefellingstillatelse på ulv i Ringsaker kommune.

I søknaden vises det til at beiteområdet er i beiteprioritert område og har om lag 18000 sau og 1800 storfe på utmarksbeite. Søker anfører at det er et område med mye beitedyr, høyt skadepotensiale og et område som det i henhold til forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 skal prioritere hensyn til beitedyr. Det vises videre til store skader på sau forårsaket av streifulv tidligere beitesesonger.

Det vises videre til at tilstedeværelse av ulv i dette området denne tiden på året medfører svært høyt skadepotensiale og at det ikke er sannsynlig at den observerte ulven vil gå tilbake inn i ulvesonen da det ikke lenger er is på Glomma. Det vises videre til at det snart vil slippes sau på innmark og at de om få uker også vil slippes på utmarksbeite.

Søker viser videre til at bestandsmål for ulv er nådd og at det er gitt klare politiske signaler om at det skal være lav terskel for uttak av ulv i beiteprioriterte områder.

Miljødirektoratet viser for øvrig til søknaden i sin helhet.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og

økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1, 2 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 2 (Definisjoner)

(...)

d) Ulvesone: Østfold, Oslo, Akershus med unntak av kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Ullensaker, Skedsmo og Gjerdrum, de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Nes, Sørumsund og Fet, samt Nittedal øst for Nitelva, Hedmark med unntak av kommunene Nord-Odal, Stange, Hamar, Løten, Ringsaker, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os, de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Kongsvinger, Grue og Sør-Odal, samt de deler av Trysil kommune som ligger nord for en rett linje fra der Senna renner ut i Trysilelva til der kommunegrensen mellom Trysil og Engerdal gjør en vinkel ved Litlskorhøa.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.(...)

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for ulv er 4-6 ynglinger av ulv i Norge, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, og der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. Det vises til Innst. 330 S (2015-2016).

I rovviltforskriften § 4 fremkommer det at det nasjonale bestandsmålet for ulv deles mellom region 4 (Oslo og Akershus) og region 5 (Hedmark).

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Kunnskapsgrunnlaget

Om overvåking av ulv og bestandssituasjonen i Norge og ulvesonen

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Ulvebestanden overvåkes ved å dokumentere antall familiegrupper og revirmarkerende par i Skandinavia, og i Norge regnes alle individer i familiegrupper og antall ynglinger. Overvåkingen utføres i perioden 1. oktober til 31. mars.

Siste endelige rapport om bestandsstatus av ulv i Skandinavia for vinteren 2015/2016 forelå 1. juni 2016 hvor det framgår at bestandsstatus for ulv er 41 familiegrupper, hvorav 7 helnorske familiegrupper med dokumentert yngling, 4 familiegrupper i grenserevir med dokumentert yngling og 30 familiegrupper i helsvenske revir. Dette er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav minst 3 ynglinger skal være innenfor revir med hele sin utbredelse i Norge. Av revirmarkerende par ble det registrert 29 revirmarkerende par i Skandinavia (24 i Sverige, 4 i Norge og ett på tvers av riksgrensen). Dette er en markant økning i den norske delen av

bestanden fra tidligere år. Sett til det totale antallet familiegrupper og revirmarkerende par i Skandinavia er dette likevel omtrent likt tidligere år, selv om antall familiegrupper har gått ned.

For vinteren 2015/2016 ble bestanden beregnet til 430 ulver i Skandinavia (hvorav ca. 340 i Sverige). Det ble registrert 65-68 ulver i helnorske revir og minst 25 ulver på tvers av riksgrensen. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden kommer i fratrekke til disse tallene.

Rovdata publiserte en foreløpig statusrapport for ulv i Norge 7. april 2017. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2016 - 7. april 2017 er dokumentert totalt 101 - 107 ulver i Norge, hvorav 52 med helnorsk tilhold og 49-55 med tilhold på begge sider av riksgrensen. Det er foreløpig påvist yngling (valpekull født i 2016) i 10 ulverevir, hvorav 4 helnorske og 6 grenserevir. Døde ulver i løpet av perioden (12, inklusive en ulv avlivet i Sverige) trekkes fra disse tallene. Endelig bestandsstatusrapport for ulv i Norge i 2016/2017 vil foreligge juni 2017.

I henhold til gjeldende kunnskap om den samlede belastning ulvebestanden utsettes for jf. naturmangfoldloven § 10, er det i perioden fra 1. april 2017 til dags dato registrert 1 død ulv i Norge, i Engerdal kommune (www.rovbase.no). Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for. Utover påkjørsler og mulig illegal beskatning, skjer avgangen av ulv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Når det gjelder føre-var-prinsippet, jfr. naturmangfoldloven § 9, kommer dette til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Miljødirektoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Observasjon av ulv i det aktuelle området

Det er påvist ulv innenfor det aktuelle området i mars og april 2017 (henholdsvis 15. mars, 25. mars, 2. april, 13. april og 21. april 2017). Ingen ulv har blitt felt i området i samme periode. Det er innsamlet prøver til DNA analyser, men foreløpig foreligger ikke analyseresultat som kan angi om det er samme eller ulike individ i de forskjellige observasjonene.

Regional forvaltningsplan i region 5

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 ble endelig vedtatt av rovviltnemnden i region 5 i januar 2014. Regionen er inndelt i to soner - grønn og blå sone - i tillegg til en egen avgrensning av ulvesonen, etter prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Grønn sone er prioritert beiteområde der det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial, mens blå sone omfatter områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt og viktige beiteområder. Noen utpekte områder i blå sone, inkludert innenfor ulvesonen, skal forvaltes som prioriterte beiteområder.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet legger til grunn at den nasjonalt fastsatte ulvesonen, som vedtatt av Stortinget og fastsatt i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 2 d, og implementering av dette i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt som vedtatt av rovviltnemnda i region 5, ivaretar de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at avgrensningen av forvaltningsområder er foretatt ut fra en samlet vurdering og avveining, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Det aktuelle området er utenfor den fastsatte ulvesonen og er i henhold til forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 i grønn sone, det vil si beiteprioritert område. Det har vært regelmessige observasjoner av ulv i det aktuelle området i mars og april 2017. Fortsatt tilstedeværelse av ulv i det aktuelle området vil utgjøre et betydelig skadepotensiale i forhold til sau på utmarksbeite kommende beitesesong. Miljødirektoratet konstaterer videre at skadepotensialet i det aktuelle området er begrenset nå, men at det relativt snarlig kan komme sau på innmark i området. Gjentatte observasjoner av ulv i området kan være en indikasjon på ulv som etablerer revir i området og medfører et større skadepotensiale enn isolerte observasjoner av ulv. Akutte skader kan dermed påregnes.

På bakgrunn av en helhetsvurdering av situasjonen pr. i dag, vurderer direktoratet at det ikke foreligger noen annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn iverksettelse av skadefelling av en ulv i det aktuelle området. Skadepotensiale for sau er gitt betydelig vekt i vurderingen. Bestandssituasjon for ulv og geografisk differensiering nedfelt i forvaltningsplan for regionen er andre momenter som direktoratet har vektlagt i sin vurdering. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for ulvebestandens overlevelse, eller for å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for ulv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir direktoratet tillatelse til skadefelling av en (1) ulver innenfor et nærmere avgrenset område i Ringsaker, Hamar, Åmot, Stor-Elvdal, Løten, Øyer og Lillehammer kommuner i Hedmark og Oppland fylker og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Ringsaker kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av eventuelle fellingsforsøk.

Følgende vilkår er knyttet til iverksettelse av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Antall: 1 - én - ulv kan felles.

Fellingsområde: De deler av Ringsaker, Hamar, Åmot, Stor-Elvdal, Løten, Øyer og Lillehammer kommuner i Hedmark og Oppland fylker som er øst for E6, nord for Rv 25, vest for Rv 3 samt sør for Imsdalen.

2. Ringsaker kommune er ansvarlig for gjennomføring av eventuelle fellingsforsøk. Kommunen oppnevner fellingslag og fellingsleder, og skal ha oversikt over alle personer som deltar på fellingslaget. Det er kun personer oppført på liste som oversendes Fylkesmannen i Hedmark som har anledning å delta i fellingsforsøket. Hvis det blir endring skal Fylkesmannen ha skriftlig beskjed om dette. Alle deltakere i fellingslaget skal være kjent med dette brevets innhold, samt de generelle gjeldende bestemmelser i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Lokalt politi skal varsles når fellingsforsøk iverksettes.

3. Vedtaket gjelder i tidsrommet 21. april til og med 28. april 2017.

4. Snøskuter kan brukes for utkjøring av mannskap og lokalisering av ulv (innringing for utsjekk av inn- og utspor), jf. viltloven § 35. Det er ikke tillatt å benytte snøskuter til forfølgelse/jaging, direkte jakt på og avliving av ulv. Bruk av snøskuter i utmark og snødekt mark krever også egen tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven, og eventuelt områdestyret i verneområder.

5. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, fastsatt av direktoratet den 22. mars 2002, jf. § 15 og 16.

6. Ulv felt i medhold av denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim.

7. Felling og forsøk på felling skal uten opphold meldes til Fylkesmannen, Statens naturoppsyn og politiet. Fylkesmannen tar stilling til behov for eventuelt ettersøk ved avfyrte skudd uten umiddelbar felling.

8. I henhold til rovviltforskriften § 9a skal deltakere fra det kommunale fellingslaget få godtgjøring for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Miljødirektoratet legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Ringsaker kommune må kontakte Fylkesmannen i Hedmark for å få fastsatt en økonomisk ramme for fellingen. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i forkant.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Veronica Sahlén
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	Hamar
Åmot kommune	Torget 1	2450	Rena
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	KOPPANG
Øyer kommune	Kongsvegen 325	2636	Øyer
Lillehammer kommune	Postboks 986	2626	Lillehammer
Løten kommune	Postboks 113	2341	Løten